

Lakiosasto

4.8.2003

Työeläkelaitoksille

LAKI VALMIUSLAIN MUUTTAMISESTA ON VAHVISTETTU

1

LAKI VALMIUSLAIN MUUTTAMISESTA

Eduskunnassa lepäämään jätetty laki valmiuslain muuttamisesta on vahvistettu. Lakimuutoksella valmiuslaki muutettiin rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusalan sekä niitä koskevan lainsäädännön muuttumisesta aiheutuvia tarpeita ja vaatimuksia vastaavaksi. Valmiuslakiin lisättiin mm. valtioneuvostolle toimivaltuudet säännöstellä rahoitusmarkkinoita ja vakuutusalaa poikkeusoloissa.

Laki tuli voimaan 1.8.2003.

Asiaa koskee hallituksen esitys HE 200/2002 vp.

2

HALLITUKSEN ESITYS JA SÄÄDÖSTEKSTI

Vahvistettu säädösteksti (696/2003) on yleiskirjeen liitteenä. Säädöstekstejä ja hallituksen esityksiä voi tilata sekä suomen- että ruotsinkielisenä Oy Edita Ab:n asiakaspalvelusta puhelimitse numerosta 020 45005 tai sähköpostitse osoitteesta asiakaspalvelu.publishing@edita.fi. Hallituksen esitykset löytyvät internetistä osoitteesta www.eduskunta.fi ja säädöstekstit osoitteesta www.finlex.fi.

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio

Pirjo Posti

N:o 696

Laki

valmiuslain muuttamisesta

Annettu Naantalissa 18 päivänä heinäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 73 §:ssä säädetyllä tavalla, muutetaan 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetun valmiuslain (1080/1991) 11—13 § ja lisätään lakiin uusi 12 a, 12 b ja 40 b—40 d § seuraavasti:

11 §

Tämän lain 12 ja 12 a §:ssä tarkoitetaan:

1) *Suomessa asuvalla* luonnollista tai oikeushenkilöä, jonka kotipaikka on Suomessa, sekä Suomessa sijaitsevaa ulkomaista sivuliikettä;

2) *ulkomailla asuvalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka kotipaikka ei ole Suomessa, sekä ulkomailla sijaitsevaa suomalaista sivuliikettä;

3) *maksuvälineellä* seteleitä, maksuliikkeessä yleisesti käytettyjä metallirahoja, sähköistä rahaa, pankkivekseleitä, shekkejä ja muita niihin rinnastettavia maksuosoituksia, ja *ulkomaisilla maksuvälineillä* maksuvälineitä, jotka ovat ulkomaan rahan määräisiä tai sisältävät oikeuden maksuun ulkomaan rahana;

4) *arvopaperilla* arvopaperimarkkina- (495/1989) tarkoitettua arvopaperia sekä kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termineillä annetun lain (772/1988) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettua vakioitua johdannaissopimusta, siihen rinnastettavaa johdannaissopimusta sekä muuta johdannaissopimusta; ja *ulkomaisella arvopaperilla* arvopaperia, joka on ulkomailla asuvan liikkeeseen laskema, ja tällaiseen arvopaperiin kohdistuvaa oikeutta;

5) *saamistodisteilla* velkakirjoja, vekseleitä, talletustodistuksia, pankkikirjoja sekä muita niihin rinnastettavia sitoumusasiakirjoja.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan ulkomailla asuvaksi määritellä myös kansainvälinen rahoitus- tai muu laitos, jonka kotipaikka on Suomessa.

Mitä tämän lain 12 ja 12 a §:ssä säädetään

HE 200/2002
LJL 2/2003
PuVM 1/2003
EK 14/2003

arvopaperista, sovelletaan vastaavasti arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa (826/1991) tarkoitettuun arvo-osuuteen.

12 §

Valtioneuvoston asetuksella voidaan sääntää:

1) että arvopapereiden, maksuvälineiden ja saamistodisteiden maastavienti ja maahan-tuonti ovat kiellettyjä tai että ne ovat sallittuja valtioneuvoston asettamin ehdoin vain nimetyt valtion viranomaisen luvalla;

2) että Suomessa asuva on korvausta vastaan velvollinen valtioneuvoston vahvistamalla tavalla luovuttamaan tai siirtämään nimetylle valtion viranomaiselle omistamansa tai hallussaan olevat ulkomaiset maksuvälineet, ulkomailla olevat Suomen rahan määräiset maksuvälineet, ulkomaiset arvopaperit sekä saamiset ulkomailla asuvalta (*kotiuttamisvelvollisuus*) ja että nimetyllä valtion viranomaisella on oikeus valtioneuvoston asettamin ehdoin myöntää lupa poiketa kotiuttamisvelvollisuudesta;

3) että sellaiset toimet ovat kiellettyjä, jotka muuttavat tai saattavat muuttaa Suomessa asuvan omistuksessa tai hallussa olevien ulkomaisten maksuvälineiden, arvopapereiden tai ulkomailla asuvalta olevien saamisten määrää tai laatua, ja sellaiset Suomessa asuvan ja ulkomailla asuvan väliset toimet, jotka muuttavat tai saattavat muuttaa Suomessa asuvan varojen tai velkojen määrää tai laatua, tai että edellä mainitut toimet ovat sallittuja valtioneuvoston asettamin ehdoin vain nimetyt valtion viranomaisen luvalla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan Suomen Pankki, Rahoitustarkastus, Vakuutusvalvontavirasto tai muu valtion viranomainen oikeuttaa huolehtimaan tämän pykälän nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, suoritetaanko 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu kotiuttamisvelvollisuudesta maksettava korvaus Suomen rahana vai kotiutettavana ulkomaan rahana ja onko luovuttajalla tai siirtäjällä oikeus valita näiden perusteiden väliltä. Korvausta määrättäessä noudatetaan sitä kurssia, jota Suomen Pankki luovutus-hetkellä valuutanvaihdossaan soveltaa. Korvaus suoritetaan noudattaen 37 §:ssä säädettyjä periaatteita.

12 a §

Valtioneuvosto voi 2 §:n 1—4 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa valvoa ja säännöstellä rahoitusmarkkinoita ja vakuutustoimintaa sekä asetuksella sääntää:

1) rahoitusmarkkinoilla ja vakuutustoiminnassa noudatettavista koroista;

2) indeksiehtojen käytön rajoituksista;

3) luotonantoa ja niiden vakuuksia sekä Suomessa asuvan talletuksia ja muita yleisöltä vastaanotettuja takaisinmaksettavia varoja koskevista velvoitteista ja rajoituksista;

4) luotto- ja rahoituslaitosten, rahastoyhtiöiden ja sijoituspalveluyritysten sekä vakuutus- ja eläkelaitosten sijoituksia koskevista velvoitteista ja rajoituksista;

5) arvopapereiden liikkeeseenlaskua, kauppaa ja välitystä sekä henkivakuutusten myöntämistä ja välitystä koskevista rajoituksista, kuten arvopapereiden kaupan rajoittamisesta tai kieltämisestä ja sijoitussidonnaisten henkivakuutusten myöntämisen rajoittamisesta tai kieltämisestä;

6) maksuliikettä koskevista rajoituksista, kuten tilisiirtojen rajoittamisesta tai kieltämisestä;

7) arvopaperikaupan selvitystoiminnan ja arvo-osuusrekisterin toiminnan keskeyttämisestä tai rajoittamisesta;

8) poikkeuksia luottolaitoksille, sijoituspalveluyrityksille sekä vakuutus- ja eläkelaitoksille säädetyistä vakavaraisuusvaatimuksista;

9) luotto- ja rahoituslaitosten, sijoituspalveluyritysten, rahastoyhtiöiden, arvopaperipörssin, arvopaperikeskuksen ja optioyhteisön sekä vakuutus- ja eläkelaitosten kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä sekä tervehdyttämisestä, selvitystilasta ja konkurssista;

10) poikkeuksia talletussuojarahastoa, sijoittajien korvausrahastoa, kirjausrahastoa ja selvitysrahastoa koskevista velvoitteista, kuten poikkeuksia velvollisuudesta kartuttaa rahastoja tai velvollisuudesta maksaa korvauksia rahaston varoista;

11) muista luotto- ja rahoituslaitosten, rahastoyhtiöiden ja sijoituspalveluyritysten sekä muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien toimintaa ja hinnoittelua koskevista kielloista, poikkeuksista ja rajoituksista;

12) poikkeuksia vakuutus- ja eläkelaitosten vastuuvelan ja eläkevastuun laskemista ja kattamista koskevista vaatimuksista;

13) poikkeuksia henki- ja vahinkovakuutus sopimusten voimassaolosta, ehdoista ja takaisinostosta sekä vakuutusmaksuista ja -korvauksista;

14) sellaisten korvauksien maksamisesta johtuvien kustannusten tasoittamisesta vakuutuslaitosten kesken, jotka 13 kohdan tai vakuutus sopimuslain (543/1994) 37 a §:n nojalla on jouduttu maksamaan sopimusehdoja laajemmin;

15) muista vakuutus- ja eläkelaitosten sekä muiden vakuutus alalla toimivien toimintaa koskevista kielloista, poikkeuksista ja rajoituksista.

Tämän pykälän säännöksiä henkivakuutuksesta sovelletaan vastaavasti muuhun eläkevakuutukseen kuin lakisääteiseen eläkevakuutukseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan Suomen Pankki, Rahoitustarkastus, Vakuutusvalvontavirasto tai muu valtion viranomainen oikeuttaa huolehtimaan tämän pykälän nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta.

12 b §

Valtioneuvosto voi määräämillään ehdoilla ja vastavakuutta vaatimatta antaa poikkeusoloissa takuun vakuutuslaitoksen myöntämälle vahinkovakuutukselle sen varalta, että vakuutustapahtuman sattuessa vahingon määrä ylittää takuusitoumuksessa määrätyn enimmäismäärän (*poikkeusolojen vakuutustakuu*). Valtioneuvosto vahvistaa poikkeusolojen vakuutustakuihin sovellettavat yleiset sopimusehdot. Poikkeusolojen vakuutustakuu saadaan antaa ainoastaan, jos:

1) vahinkovakuutusta voidaan pitää välttämättömänä väestön toimeentulon tai maan talouselämän turvaamiseksi poikkeusoloissa; ja

2) poikkeusolojen luonne huomioon ottaen asianmukaista jälleenvakuutus suojaa ei ole saatavilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vahinkovakuutuksessa vakuutuksen kohteena tai vakuutettuna voi olla:

1) suomalainen kauppa-alue, ilma-alue, ajoneuvo tai raideajoneuvo;

2) 1 kohdassa tarkoitettu aluksessa tai ajoneuvossa kuljetettava tavara;

3) ulkomainen kauppa-alue, ilma-alue, ajoneuvo tai raideajoneuvo ja siinä kuljetettava

tavara, kun kysymyksessä oleva tavara on Suomelle tärkeä;

4) 1 tai 3 kohdassa tarkoitettu aluksessa tai ajoneuvossa työskentelevä henkilö, kun kysymyksessä on lakisääteinen tapaturmavakuutus;

5) väestön toimeentulon tai maan talouselämän turvaamiseksi välttämätön muu etuus.

Poikkeusolojen vakuutustakuusta voidaan periä takuumaksu, jonka suuruutta määrättäessä on otettava huomioon poikkeusolojen luonne ja mahdollisuuksien mukaan valtiolle aiheutuvan riskin laatu ja laajuus. Lisäksi poikkeusolojen vakuutustakuusta koskevista päätöksistä voidaan periä käsittelymaksu, joka määrätään vakuutustakuuasioden käsitteystä aiheutuvia keskimääräisiä kustannuksia vastaavaksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarkemmin säätää periaatteista, joiden mukaan takuumaksu ja käsittelymaksu määrättyvät.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa poikkeusolojen vakuutustakuissa valtion vastuun määrä saa olla enintään 200 miljoonaa euroa kutakin vahinkoa kohden ja yhteensä enintään 2 000 miljoonaa euroa kaikista vahingoista kalenterivuotta kohden.

Valtioneuvosto voi päättää, että poikkeusolojen vakuutustakuiden myöntäminen ja hallinnointi kokonaan tai osaksi siirretään 40 b §:ssä tarkoitettujen poikkeusolojen vakuutustakuutoimikunnan tehtäväksi.

Poikkeusolojen vakuutustakuusta on muutoin voimassa, mitä valtion lainanannosta sekä valtioneuvoston asetuksella ja valtioneuvoston asetuksella (449/1988) säädetään valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Valtioneuvosto voi asetuksella laajentaa Suomen Pankin, Rahoitustarkastuksen, Vakuutusvalvontaviraston tai muun valtion viranomaisen tehtäviä ja toimivaltaa siinä määrin kuin on tarpeen 12 ja 12 a §:n säännösten täytäntöön panemiseksi.

Valtioneuvoston on ennen Suomen Pankkia koskevan asetuksen antamista pyydettävä pankkivaltuuston lausunto. Lausuntoa ei kuitenkaan tarvitse pyytää, jos pankkivaltuusto on tehnyt valtioneuvostolle esityksen Suomen Pankin tehtävien ja toimivallan laajentamisesta.

6 luku

Varautuminen

40 b §

Valtioneuvosto asettaa poikkeusolojen vakuutustakuutoimikunnan enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Toimikunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään kolme muuta jäsentä. Puheenjohtajalla ja vähintään kahdella muulla jäsenellä on oltava sellainen vakuutustoiminnan tuntemus kuin toimikunnan toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Jos toimikunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja tai muu jäsen eroaa tai kuolee kesken toimikauden, sosiaali- ja terveysministeriö määrää hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden puheenjohtajan, varapuheenjohtajan tai jäsenen.

Toimikunta on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä ovat saapuvilla. Toimikunnassa päätökset tehdään yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Äänen mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni. Vaali ratkaistaan kuitenkin arvalla.

Toimikunnalla on oikeus käyttää asiantuntijoita.

Toimikunnan puheenjohtajan, muiden jäsenten ja asiantuntijoiden palkkiot vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö.

40 c §

Poikkeusolojen vakuutustakuutoimikunnan tehtävänä on:

1) seurata ja arvioida sosiaali- ja terveysministeriön apuna huoltovarmuuteen vaikuttavia tekijöitä 12 b §:n soveltamiseen liittyvissä kysymyksissä;

2) valmistella 12 b §:ssä tarkoitettuihin poikkeusolojen vakuutustakuihin sovellettavat yleiset ehdot;

3) valmistella 12 b §:n 3 momentissa tarkoitettun takuumaksun ja käsittelymaksun perusteet;

4) hoitaa muut sosiaali- ja terveysministeriön määräämät poikkeusolojen vakuutustakuihin liittyvät selvitys-, tutkimus- ja valmistelutehtävät;

5) myöntää ja hallinnoida poikkeusolojen vakuutustakuita sen mukaan kuin valtioneuvosto 12 b §:n 5 momentin nojalla päättää.

Toimikunnan on vuosittain viimeistään maaliskuussa annettava sosiaali- ja terveysministeriölle kertomus toiminnastaan.

Toimikunnan on poikkeusolojen vakuutustakuiden käsittelyssä ja hallinnoinnissa noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982) ja kielilaissa (148/1922) säädetään.

40 d §

Poikkeusolojen vakuutustakuutoimikunnalla on oikeus saada poikkeusolojen vakuutustakuiden myöntämistä ja hallintointia varten välttämättömät tiedot viranomaisilta sekä vakuutus- ja eläkelaitoksilta sen estämättä, mitä vaitiolovelvollisuudesta tai tietojen luovuttamisesta muualla laissa säädetään.

Toimikunnan jäseniin, asiantuntijoihin ja muihin toimikunnan tehtäviä hoitaviin sovelletaan virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän hoitaessaan toimikunnan tehtäviä.

Toimikunnan tässä laissa tarkoitettua toiminnan julkisuuteen sovelletaan sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:n säännöksiä. Toimikunnan on annettava valtioneuvostolle, sosiaali- ja terveysministeriölle sekä Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä ajassa toiminnastaan tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa tai vakuutustoimintaa koskevissa laeissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Tarkempia säännöksiä toimikunnan hallinnosta ja toiminnan järjestämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2003.

Tällä lailla kumotaan henkivakuutuksesta sodan aikana 24 päivänä lokakuuta 1939 annettu laki (364/1939) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 24 päivänä lokakuuta 1939 annettu sotavakuutuslaki (365/1939), sotavakuutuslain täytäntöönpanosta 25 päivänä marraskuuta 1988 annettu asetus (993/1988) sekä valtion vakuutusliikkeen alasta ja yleisistä perusteista 23 päivänä maaliskuuta 1943 annettu valtioneuvoston päätös (270/1943).

Kumotun sotavakuutuslain 2 §:ssä tarkoi-

tetun valtion sotavakuutuslautakunnan on viipymättä ryhdyttävä niihin toimenpiteisiin, joita lautakunnan tekemien sopimusten irtisanominen ja lautakunnan toiminnan muu lopettaminen edellyttävät. Lautakunnan on suoritettava tässä momentissa tarkoitetut toimenpiteet 31 päivään joulukuuta 2003 mennessä. Kumotun sotavakuutuslain ja sen nojalla annettuja kumottuja säännöksiä sovelletaan, kunnes sotavakuutuslautakunnan toi-

mina on lopetettu, kuitenkin enintään 31 päivään joulukuuta 2003.

Sosiaali- ja terveysministeriön on huolehdittava sotavakuutuslautakunnan hallinnoimien varojen tulouttamisesta valtion talousarvioon.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Naantalissa 18 päivänä heinäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Toinen valtiovarainministeri *Ulla-Maj Wideroos*